

Tahap Komunikasi Interpersonal Murid-Murid Sekolah Rendah di Jajahan Tumpat, Kelantan

M. Al-Muz-Zammil Yasin¹ & Jusoh Seman¹

¹Fakulti Pendidikan, Universiti Teknologi Malaysia 81310 Johor, Malaysia

Abstrak: Kajian ini dilakukan untuk mengenal pasti tahap komunikasi interpersonal di kalangan 150 murid di empat buah sekolah di Tumpat, Kelantan. Instrumen yang digunakan dalam kajian ini diubahsuai daripada inventori *Tennessee Self-Concept Scale (TSCS)*. Sebanyak 40 item soal selidik telah dibina bagi mewakili dimensi yang dikaji. Nilai *Alpha Cronbach* bagi soal selidik yang telah diubahsuai ialah 0.84. Dapatan kajian menunjukkan tahap komunikasi interpersonal secara keseluruhannya berada pada tahap sederhana dengan nilai min 3.14.

Katakunci: *Tahap komunikasi interpersonal, Tennessee Self-Concept Scale (TSCS)*

Abstract: This research or study was conducted to determine the level of interpersonal communication among 150 year-six students in four schools in Tumpat, Kelantan. The instrument used in this study was adapted from the Tennessee Self-Concept Scale (TSCS) inventory. A number of 40 items were constructed to represent the subscales studied. The Alpha Cronbach value for the adapted questionnaire was 0.84. The findings of the study showed that the overall interpersonal communication level was at an average level with a mean value of 3.14.

Keywords: *Level of interpersonal communication, Tennessee Self-Concept Scale (TSCS)*

1.0 PENGENALAN

Murid-murid adalah aset yang sangat penting kepada negara. Justeru itu bidang-bidang yang berkaitan dengan murid khususnya di awal persekolahan mesti dititik beratkan seperti bidang pendidikan dan cara murid-murid itu berkomunikasi dengan ibu bapa, rakan sebaya dan juga masyarakat di sekeliling mereka. Menurut Hashim Fauzi Yaakob (1997) komunikasi berlaku di dalam diri manusia, dalam sesebuah keluarga, sesebuah organisasi dan masyarakat.

Komunikasi mempunyai fungsi yang sangat luas dalam kehidupan manusia. Komunikasi interpersonal semakin dititikberatkan di kalangan masyarakat kita pada hari ini. Menurut Abdullah Hassan (2001), komunikasi interpersonal seseorang iaitu boleh dilihat dari dua model iaitu Model Humanistik melalui ciri-ciri keterbukaan, empati, dukungan, sikap positif dan kesaksamaan dan satu lagi model ialah Model Pragmatik dengan ciri-ciri keyakinan sosial, kebersamaan, daya ekspresif, pengurusan interaksi dan orientasi lain. Ia hanya akan terhasil sekiranya komunikasi berkesan tersebut diterapkan dari peringkat awal persekolahan iaitu bermula dari sekolah rendah barulah ia dapat dikembangkan ke peringkat yang lebih tinggi seperti di peringkat organisasi.

2.0 LATAR BELAKANG MASALAH

Masyarakat sedar bahawa komunikasi interpersonal amat penting dalam membentuk personaliti seseorang, khususnya bagi seorang murid. Corak didikan awal daripada ibubapa, budaya masyarakat setempat dan tahap komunikasi interpersonal yang tinggi boleh menggambarkan sahsiah dan keperibadian seseorang.

Kajian yang dibuat oleh Zorn dan Violanti (1996) berfokuskan perkembangan sistem interpersonal construct individu (*Individual's interpersonal construct system development*)

seperti mempunyai perbezaan diri (berlainan dengan individu lain) dan hubungannya dengan kemampuan komunikasi seperti kepuasan diri. Dapatan kajian menunjukkan bahawa individu yang mempunyai perbezaan diri yang jelas mempunyai kejayaan yang lebih besar dalam organisasinya berbanding individu yang kurang pembentukan yang menggunakan pendekatan pemusatan diri dalam berkomunikasi memperoleh kejayaan yang lebih baik berbanding dengan individu yang kurang menggunakan pemusatan diri semasa berkomunikasi.

Satu kajian yang dibuat oleh Mohd. Shahir Zabidi (2006) yang telah mengkaji tentang hubungan konsep sendiri dan komunikasi interpersonal dengan pencapaian akademik di kalangan mahasisiwa dan mahasiswi Tahun 5 SPM dan 5 SPT di Fakulti Pendidikan UTM. Seramai 124 orang responden telah dipilih dan hasil dapatan menunjukkan bahawa tahap komunikasi interpersonal mahasiswa dan mahasiswi adalah berada pada tahap sederhana.

3.0 PERNYATAAN MASALAH

Komunikasi interpersonal amat penting bagi setiap individu khususnya murid-murid. Sehubungan itu pengkaji ingin melihat apakah tahap komunikasi interpersonal murid-murid Tahun Enam berdasarkan kepada dimensi-dimensi yang telah ditetapkan. Kemahiran komunikasi interpersonal akan dapat membantu mereka menilai diri sendiri dan seterusnya mengambil langkah sewajarnya untuk berubah menjadi murid yang cemerlang.

Oleh itu, pengkaji merasakan kajian mengenai komunikasi interpersonal murid-murid Tahun Enam adalah penting kerana berdasarkan pembacaan dan kajian-kajian yang telah dibuat adalah di peringkat sekolah menengah atau universiti, tidak banyak kajian dibuat di peringkat sekolah rendah terutamanya di Malaysia.

4.0 OBJEKTIF KAJIAN

Objektif kajian ini adalah seperti berikut:

- i. Mengetahui tahap komunikasi interpersonal murid Tahun Enam berdasarkan Model Humanistik bagi ciri-ciri keterbukaan, empati, dukungan, sikap positif dan kesaksamaan.
- ii. Mengetahui tahap komunikasi interpersonal murid Tahun Enam berdasarkan Model Pragmatik bagi ciri-ciri keyakinan sosial, kebersamaan, daya ekspresif, pengurusan interaksi dan orientasi lain.

5.0 SOROTAN KAJIAN

Ishak Mad Shah (1999) menyatakan bahawa komunikasi interpersonal adalah komunikasi yang berlaku antara kita dengan seseorang yang lain. Lazimnya ia berlaku dalam bentuk formal tidak berstruktur. Komunikasi ini menggunakan semua elemen dalam proses komunikasi yang meliputi komunikasi lisan dan bukan lisan di mana saluran yang digunakan adalah pandangan dan bunyi. Oleh kerana komunikasi ini melibatkan dua atau lebih orang maka ia selalunya mempunyai maklum balas dan menurut beliau lagi komunikasi interpersonal membabitkan satu pertukaran maklumat melalui satu saluran komunikasi dari seorang ke seorang yang lain.

Menurut Tubbs dan Moss (1994), komunikasi yang berkesan ialah apabila rangsangan yang diusahakan dan disasarkan oleh pengirim dan penerima begitu secocok dengan rangsangan yang dijangkakan dan ditindakbalaskan oleh penerima. Maka kemahiran komunikasi interpersonal yang tinggi merupakan asas kepada perwujudan komunikasi yang

berkesan kerana apabila setiap individu di dalam organisasi dapat menjalankan komunikasi yang berkesan maka secara tidak langsung komunikasi organisasi mereka juga akan berkesan.

Dalam kajian ini pengkaji menggunakan model komunikasi interpersonal Abdullah Hassan (2001) yang mengemukakan dua model iaitu Model Humanistik dan Model Pragmatik.

5.1 Model Humanistik

Ada kalanya Model Humanistik disebut sebagai “model lembut”. Menurut model ini komunikasi interpersonal yang efektif mengandungi lima unsur atau ciri, iaitu ciri keterbukaan, empati, dukungan, positif dan saksama (Abdullah Hassan, 2001).

Ciri pertama ialah *ciri keterbukaan* di mana dalam ciri ini terdapat tiga aspek sikap terbuka iaitu pertama, seseorang itu sanggup memberitahu orang lain berkenaan dirinya, iaitu termasuk perasaan, sikap, nilai dan fikiran-fikirannya. Aspek kedua ialah seseorang itu sanggup memberi maklum balas secara jujur ke atas apa yang orang lain katakan padanya. Aspek yang ketiga ialah seseorang itu sanggup bertanggungjawab dan mengaku bahawa apa yang difikirkan dan dirasai oleh fikiran dan perasaannya sendiri bukan disebabkan oleh perbuatan orang lain.

Ciri kedua ialah *ciri empati*. Empati ialah unsur komunikasi yang paling susah hendak dicapai. Apabila seseorang itu berempati dengan individu lain, maknanya dia merasai apa yang orang itu rasai, dia mengalami apa yang orang itu alami dan dia memahami apa yang orang itu fahami.

Ciri ketiga ialah *ciri dukungan*. Ada dua perkara penting di dalam komunikasi yang mendukung, iaitu pertamanya ialah seseorang itu bercakap secara deskriptif di mana dia cuba menerangkan apa yang sebenarnya berlaku. Perkara kedua dalam ciri dukungan ini ialah seseorang itu bercakap secara “berlapik” atau “bersyarat” iaitu bukan secara muktamad.

Ciri keempat ialah *sikap positif*. Di dalam komunikasi interpersonal, sikap positif merujuk kepada perasaan hormat kepada diri sendiri, hormat kepada orang lain, dan hormat kepada situasi komunikasi itu sendiri.

Ciri kelima ialah *kesaksamaan*. Untuk berkomunikasi secara saksama ada beberapa perkara yang perlu dielakkan apabila bercakap iaitu:

- i. Jangan menyampuk cakap orang lain. Biarkan dia bercakap sampai habis. Apabila seseorang itu menyampuk, dia menganggap dirinya lebih besar dan lebih berkuasa daripada orang yang disampuknya.
- ii. Iktiraf apa yang dikatakan oleh orang itu sebelum mula mengemukakan pendapat sendiri. Cara itu menunjukkan seseorang itu sudah mendengar dan memahami apa yang diperkatakan kepadanya.

5.2 Model Pragmatik

Sebuah lagi model komunikasi interpersonal ialah model pragmatik. Ada kalanya ia disebut sebagai model “keras”. Menurut Abdullah Hassan (2001) model ini sebenarnya mengenalpasti kemahiran-kemahiran yang perlu dimiliki untuk berkomunikasi. Menurut teori ini, komunikasi interpersonal yang berkesan mengandungi lima unsur atau ciri iaitu keyakinan sosial, kebersamaan, pengurusan interaksi, daya ekspresif dan orientasi lain.

Ciri pertama ialah *keyakinan sosial*. Untuk berinteraksi dengan berkesan, seseorang itu perlu memiliki keyakinan sosial iaitu keyakinan pada diri sendiri apabila berada bersama orang-orang lain.

Ciri kedua ialah *kebersamaan*. Kebersamaan bermakna penutur dan pendengar adalah sangat rapat. Kedua-duanya merasa intim, mesra dan bersatu. Apabila ada kebersamaan, kita kelihatan seperti berminat, khusyuk, suka dan minat pada orang itu.

Ciri ketiga ialah *daya ekspresif*. Salah satu kemahiran yang dimiliki oleh orang-orang yang mempunyai ramai sahabat handai dan kenalan ialah kemahiran mengurus interaksi apabila mereka sedang berkomunikasi dengan orang-orang lain.

Ciri keempat ialah *pengurusan interaksi*. Untuk berinteraksi secara yang berkesan, urus proses interaksi itu supaya tidak ada mana-mana pihak yang berasa dirinya tidak dipedulikan ataupun ada pihak yang memborong perhatian. Masing-masing biarlah sama-sama berasa mereka ikut menyumbang kepada keberkesanan interaksi itu.

Ciri kelima ialah *orientasi lain*. Ramai orang yang seronok menjadikan diri mereka sendiri sebagai orientasi utama disebabkan mereka sangat berminat kepada diri mereka sendiri. Apabila berbual-bual, mereka sibuk bercakap tidak habis-habis di mana topik kegemaran mereka ialah diri mereka sendiri, tentang pengalaman-pengalaman mereka, tentang minat mereka, tentang kehendak-kehendak mereka dan lain-lain yang semuanya bersangkutan-paut dengan diri mereka sahaja.

6.0 METOD

6.1 Populasi dan Pensampelan Kajian

Pemilihan subjek kajian melibatkan persampelan (proses mendapat sampel dari populasi). Respondan adalah murid yang menjawab soalan-soalan soal selidik iaitu dikalangan murid-murid di sekolah rendah dalam jajahan Tumpat. Subjek terdiri daripada murid Tahun Enam (150 orang). Perimeter (ukuran ciri populasi) iaitu maklumat yang berkaitan dengan komunikasi interpersonal.

Populasi kajian adalah murid-murid Sekolah rendah dalam jajahan Tumpat. Sampel kajian terdiri daripada murid-murid Tahun Enam. Pemilihan populasi kajian iaitu murid-murid sekolah rendah dalam jajahan Tumpat kerana bentuk penyelidikan berbentuk kualitatif dengan penyelidik terlibat secara langsung sebagai pentadbir bagi salah satu daripada sekolah yang terlibat dalam kajian. Pemilihan murid Tahun Enam ialah kerana kualiti iaitu sampel yang dipilih bersesuaian, berfikiran agak matang dan sudah memasuki alam remaja.

Bilangan sampel yang dikaji adalah 150 orang murid iaitu 36 orang murid dari Sekolah Kebangsaan Sri Tumpat 1, 40 orang murid dari Sekolah Kebangsaan Sri Tumpat 2, 40 orang murid dari Sekolah Kebangsaan Kelaboran dan 34 orang murid dari Sekolah Kebangsaan Tumpat.

6.2 Instrumen Kajian

Instrumen kajian adalah alat yang digunakan didalam kajian untuk menguji sesuatu persoalan. Ia adalah berbentuk soal selidik kerana ia bersesuaian dengan kaedah kajian disamping menjimatkan masa dan kos penyelidikan. Mengikut Oppenheim (1996) di dalam Mohd Najib (1999), soal selidik selalu digunakan untuk mengukur konsep yang berkaitan dengan sikap, persepsi dan pandangan selain daripada keterangan latar belakang.

Menurut Mohd. Najib (1999), penggunaan soal selidik dapat meningkatkan ketepatan dan kebenaran gerak balas yang diberikan oleh sampel kerana ia tidak dipengaruhi oleh gerak laku penyelidik. Instrumen kajian yang digunakan dalam kajian ini adalah satu set borang soal selidik yang mengandungi bahagian iaitu bahagian A dan bahagian B.

i. Bahagian A

Terdiri daripada item-item yang berkaitan dengan latar belakang responden. Respondan dikehendaki menandakan ruangan yang telah disediakan di dalam borang soal selidik dengan tujuan untuk mendapatkan maklum balas mengenai biodata. Biodata ini diperlukan untuk mengenal pasti kumpulan murid dari segi jantina.

ii. Bahagian B

Terdiri daripada 40 item soalan berkaitan dengan persoalan kajian yang telah ditetapkan. Item-item ini terdiri daripada dua komponen iaitu Model Humanistik dengan ciri-ciri keterbukaan, empati, dukungan, sikap positif dan kesaksamaan sebanyak 20 soalan dan model kedua iaitu Model Pragmatik dengan ciri-ciri keyakinan sosial, kebersamaan, daya ekspresif, pengurusan interaksi dan orientasi lain sebanyak 20 soalan. Bahagian ini perlu dijawab oleh responden untuk menilai tahap komunikasi interpersonal mereka. Pilihan jawapan kepada responden adalah menggunakan kaedah Skala Likert.

Skala Likert yang digunakan adalah bagi mengenal pasti tahap komunikasi interpersonal murid-murid Tahun Enam di sekolah rendah dalam jajahan Tumpat, Kelantan. Skala Likert digunakan kerana ia boleh mengumpul maklumat mengenai persetujuan responden terhadap item-item yang digunakan. Mohamad Najib (1999) mengatakan bahawa responden dikehendaki menandakan jawapan mereka tentang sesuatu kenyataan berdasarkan satu skala dari satu ekstrem yang lain; contohnya dari 'sangat setuju' kepada 'sangat tidak setuju'. Soal selidik yang mengandungi item komunikasi interpersonal menggunakan skala lima. Respondan memilih dan menanda jawapan berdasarkan skala 1 hingga 5 iaitu:

Jadual 1: Skor bagi Skala Likert (Mohamad Najib, 1999)

Nilai	Skala	Singkatan
1	Sangat tidak setuju	STS
2	Tidak setuju	TS
3	Tidak pasti	TP
4	Setuju	S
5	Sangat setuju	SS

Jadual 2 menunjukkan taburan dan jumlah item bagi setiap model dan ciri-cirinya di dalam soal selidik bahagian B.

Jadual 2: Taburan item dalam soal selidik

Bilangan	Bahagian	Konstrak	No. Item
1	Latar belakang	Jantina	1
2	Komunikasi interpersonal	Modal Humanistik	
		(a) keterbukaan	2, 3, 4, 5
		(b) empati	6, 7, 8, 9
		(c) dukungan	10, 11, 12, 13
		(d) sikap positif	14, 15, 16, 17
		(e) kesaksamaan	18, 19, 20, 21
		Modal Pragmatik	
		(a) keyakinan sosial	22, 23, 24, 25
		(b) kebersamaan	26, 27, 28, 29

(c) daya ekspresif	30, 31, 32, 33
(d) pengurusan interaksi	34, 35, 36, 37
(e)orientasi lain	38, 39, 40, 41

Item-item yang digunakan bagi kajian ini diubahsuai daripada Mohamad Shahir (2006), iaitu 'Hubungan konsep sendiri dan komunikasi interpersonal dengan pencapaian akademik di kalangan mahasiswa/siswi Tahun 5 SPM & 5 SPT di Fakulti Pendidikan UTM'. Setelah diubahsuai dan dilakukan kajian rintis, nilai *Alpha Cronbach* bagi instrumen ialah 0.901 iaitu menunjukkan kebolehpercayaan instrumen yang tinggi. Kajian rintis ini telah dilakukan di Sekolah Kebangsaan Pengkalan Kubur 2, Tumpat, Kelantan di mana responden telah dipilih secara rawak terdiri daripada 10 orang murid Tahun Enam, lima lelaki dan lima perempuan.

6.3 Prosedur Kajian

Sebelum kajian dijalankan, beberapa prosedur telah dilakukan oleh penyelidik agar penyelidikan yang dijalankan mengikut spesifikasi kajian yang telah ditetapkan oleh Bahagian Perancangan dan Penyelidikan (EPRD) Kementerian Pelajaran Malaysia. Penyelidik telah berbincang dengan penyelia terlebih dahulu mengenai pernyataan masalah yang ingin dikaji dan seterusnya mengemukakan cadangan kajian yang akan dijalankan.

Selepas kajian rintis dijalankan, analisis data bagi kajian rintis tersebut dilakukan untuk mendapatkan nilai *Alpha Cronbach* bagi mengenalpasti mana-mana item yang perlu diubah atau dikekalkan. Kemudian soal selidik yang telah siap sepenuhnya akan diedarkan kepada para responden di sekolah-sekolah yang terlibat. Untuk mendapatkan maklum balas yang sah dan boleh dipercayai, langkah-langkah berikut dilakukan oleh penyelidik dalam pengumpulan data kajian.

- i. Memohon kebenaran daripada pentadbir sekolah-sekolah yang terlibat dengan mengedarkan borang soal selidik.
- ii. Memberi penerangan kepada responden untuk menjawab soalan dan borang soal selidik.
- iii. Memperuntukkan masa yang sesuai kepada responden untuk menjawab semua soalan.
- iv. Mengumpulkan semula borang soal selidik yang telah dijawab oleh responden.
- v. Menganalisis data dari set soalan soal selidik yang telah dikumpulkan.
- vi. Memastikan proses pengajaran dan pembelajaran tidak terganggu semasa soalan selidik dijalankan.

6.4 Kajian Rintis

Jadual di bawah menunjukkan nilai *Alpha Cronbach* item-item bagi setiap model komunikasi interpersonal selepas kajian sebenar dilakukan.

Jadual 3: Nilai keseluruhan *Alpha Cronbach* (kebolehpercayaan)

Instrumen Kajian No.	Aspek /Ciri	Nilai Alpha Cronbach
1.	Komunikasi Interpersonal – Model Humanistik	0.85
2.	Komunikasi Interpersonal – Model Pragmatik	0.64
Nilai keseluruhan		0.848

6.5 Analisis Data

Terdapat dua jenis statistik untuk menganalisis sesuatu data iaitu statistik deskriptif (data yang luas dikumpulkan, diringkaskan, dirumuskan supaya ia bermakna) dan statistik infrensi (menyelesaikan sesuatu masalah menggunakan sampel daripada populasi yang besar). Jenis statistik yang dipilih dalam kajian ini adalah statistik deskriptif melibatkan penjadualan dan penerangan kumpulan data. Data yang luas (maklumat yang berkaitan dengan komunikasi interpersonal daripada soal selidik) dikumpulkan, diringkaskan dan dirumuskan supaya data tersebut bermakna.

Statistik deskriptif terdiri kekerapan, peratus dan ukuran kecenderungan memusat. Ukuran kecenderungan memusat melibatkan satu nilai pusat yang boleh mewakili nilai semua data dan nilai pusat ini menggambarkan ciri-ciri populasi.

Terdapat tiga jenis ukuran kecenderungan memusat iaitu min (purata bagi satu kumpulan data), mod (angkerap iaitu nilai yang paling kerap berlaku dalam satu kumpulan data) dan median (nilai pertengahan bagi data yang disusun secara tertib).

Analisis dapatan komunikasi interpersonal akan dikelaskan kepada tiga kumpulan iaitu 'setuju' dan 'sangat setuju' dijadikan kumpulan 'setuju', tidak pasti dikekalkan kepada kumpulan 'tidak pasti', manakala 'tidak setuju' dan 'sangat tidak setuju' dijadikan kumpulan 'tidak setuju'. Bagi memudahkan perbincangan, analisis data ditunjukkan sebagai mana jadual di bawah:

Jadual 4: Skala dan tahap komunikasi interpersonal

Tahap Komunikasi Interpersonal	Skala	Singkatan
Tinggi	Setuju	S
Sederhana	Tidak Pasti	TP
Rendah	Tidak Setuju	TS

Data dikumpul melalui soal selidik yang telah dijawab oleh responden akan dianalisis dengan menggunakan kaedah 'Statistical Packages for Social Sciences' (SPSS) versi 15.0 For Windows melalui komputer untuk memperolehi kekerapan, peratusan dan min. Di samping itu juga penyelidik telah membuat penerangan mengikut skor min sebagaimana yang ditunjukkan dalam Jadual 5. Ini bertujuan untuk memudahkan pertimbangan yang dibuat mengikut skor min yang diperolehi.

Jadual 5: Sela min untuk menentukan tahap komunikasi interpersonal

Tahap Komunikasi Interpersonal	Skala	Sela min
Tinggi	Setuju	3.68 - 5.00
Sederhana	Tidak pasti	2.34 - 3.67
Rendah	Tidak setuju	1.00 - 2.33

7.0 DAPATAN KAJIAN

7.1 Analisis Data Bahagian A

Di dalam bahagian A penyelidik telah mengemukakan satu item sahaja iaitu berkaitan dengan jantina responden. Berikut menunjukkan hasil analisis yang telah dibuat oleh penyelidik dalam jadual di bawah.

Jadual 6: Analisis jantina responden

Jantina	Bilangan	Peratus
Lelaki	47	31.30
Perempuan	103	68.70
Jumlah	150	100.00

Jadual di atas menunjukkan taburan kekerapan dan peratusan jantina. Seramai 47 responden atau 31.30 peratus adalah lelaki dan 103 responden atau 68.70 peratus adalah perempuan.

7.2 Analisis Data Bahagian B

Penganalisan data bahagian B adalah mengenai tahap komunikasi interpersonal bagi item-item yang merangkumi Model Humanistik dengan ciri-ciri keterbukaan, empati, dukungan, sikap positif dan kesaksamaan dan Model Pragmatik dengan ciri-ciri keyakinan sosial, kebersamaan dan daya ekspresif, pengurusan interaksi dan orientasi lain. Model-model inilah yang ingin dikaji oleh penyelidik. Di bawah menunjukkan dapatan daripada penganalisan berdasarkan *skala likert* yang telah diperolehi.

Jadual 7: Dapatan kajian tahap komunikasi interpersonal bagi Model Humanistik

No. Soalan	Item	Tidak Setuju (%)	Tidak Pasti (%)	Setuju (%)	Min	Purata Min
2	Saya mengaku bahawa saya bukanlah seorang murid yang sempurna.	51 (34.00)	74 (49.30)	25 (16.70)	2.80	
3	Saya akan bertanggungjawab jika saya melakukan kesilapan	1 (0.70)	57 (38.00)	92 (61.30)	3.63	3.29 Sederhana
4	Saya sanggup menerima apa-apa teguran terhadap diri saya.	12 (8.00)	70 (46.70)	81 (54.00)	3.48	
5	Jika saya silap, tolong betulkan saya	23 (15.40)	62 (41.30)	57 (37.90)	3.25	
6	Saya turut merasai kesukaran yang dihadapi oleh rakan-rakan saya.	18 (12.00)	62 (41.30)	70 (46.70)	3.35	
7	Jika rakan saya gagal dalam peperiksaan, saya juga turut bersedih.	0 (0.00)	87 (58.00)	33 (22.00)	3.01	3.00 Sederhana
8	Saya memberikan sepenuh perhatian kepada percakapan rakan saya.	65 (43.30)	41 (27.30)	44 (29.40)	2.79	
9	Saya akan memandang wajah rakan saya bila berbicara dengannya.	50 (33.40)	73 (48.70)	27 (17.90)	2.85	
10	Dalam sesuatu perbualan, saya akan menyebelahi rakan saya.	13 (8.70)	86 (57.30)	51 (24.00)	3.26	3.12 Sederhana
11	Rakan saya selalu bercakap benar.	27 (18.00)	87 (58.00)	36 (24.00)	3.01	

12	Dalam melaksanakan sesuatu kerja saya memberi sepenuh kepercayaan kepada rakan saya	39 (26.00)	69 (46.00)	42 (28.00)	3.02	
13	Rakan akan memberitahu bahawa saya pandai mengambil hati	19 (12.70)	82 (54.70)	49 (32.60)	3.21	
14	Saya seorang yang periang.	34 (22.70)	81 (54.00)	35 (23.30)	3.00	
15	Bila bercakap, saya sentiasa tenang.	87 (58.00)	44 (29.30)	19 (12.70)	2.35	
16	Saya selalu memuji rakan-rakan jika sekiranya dia melakukan kerja yang berfaedah	55 (36.60)	70 (46.70)	25 (16.70)	2.81	2.81 Sederhana
17	Bila rakan saya berjaya dalam sesuatu hal saya turut merasa bangga.	39 (26.00)	57 (38.00)	54 (36.00)	3.09	
18	Saya akan mendengar percakapan rakan-rakan saya.	26 (17.30)	72 (48.00)	52 (34.70)	3.16	
19	Bila bercakap, saya tidak mencelah.	46 (30.60)	79 (52.70)	25 (16.70)	2.85	
20	Saya tidak akan menyalahkan pendapat rakan-rakan saya.	33 (22.00)	77 (51.30)	40 (26.70)	3.05	3.00 Sederhana
21	Rakan-rakan tidak dipaksa untuk mendengar pendapat saya.	40 (26.70)	72 (48.00)	38 (25.30)	2.94	
Purata Min Keseluruhan						3.04 Sederhana

Bagi Model Humanistik, skor min yang tertinggi ialah 3.63 iaitu bagi item ketiga: “*Saya akan bertanggungjawab jika saya melakukan kesilapan*”. Di mana 92 responden atau 61.30 peratus mengatakan “setuju”, 57 responden atau 38.00 peratus mengatakan “tidak pasti” manakala seorang responden atau 0.70 peratus mengatakan “tidak setuju”. Skor min yang kedua tertinggi ialah 3.48 iaitu bagi item keempat: “*Saya sanggup menerima apa-apa teguran terhadap diri saya*” dimana 81 responden atau 54.00 peratus mengatakan “setuju”, 70 responden atau 46.70 peratus mengatakan “tidak pasti” manakala 12 responden atau 8.00 peratus mengatakan “tidak setuju”.

Manakala skor min yang paling rendah ialah 2.35 iaitu bagi item ke 15: “*Bila bercakap saya sentiasa tenang*”, di mana 87 responden atau 58.00 peratus mengatakan “tidak setuju”, 44 responden atau 29.30 peratus mengatakan “tidak pasti” manakala hanya 19 responden atau 12.70 peratus sahaja yang mengatakan “setuju”. Daripada Jadual 7, didapati bahawa purata keseluruhan skor min ialah 3.04. Keadaan ini menunjukkan bahawa tahap komunikasi interpersonal murid-murid berdasarkan Model Humanistik dengan ciri-ciri keterbukaan, empati, dukungan, sikap positif dan kesaksamaan berada pada tahap yang sederhana.

Jadual 8: Dapatan kajian tahap komunikasi interpersonal bagi Model Pragmatik

No. Soalan	Item	Tidak Setuju (%)	Tidak Pasti (%)	Setuju (%)	Min	Purata Min
22	Saya merasa yakin apabila berkomunikasi dengan rakan-rakan.	19 (12.70)	68 (45.30)	63 (42.00)	3.30	3.23 Sederhana
23	Saya rasa gementar bila memberi sesuatu pendapat/berhujah	39 (26.00)	64 (42.70)	47 (31.30)	3.04	
24	Saya boleh mengawal emosi walaupun dalam keadaan tertekan.	8 (5.40)	52 (34.70)	90 (59.90)	3.54	
25	Saya boleh mempengaruhi rakan saya untuk melakukan sesuatu jika diperlukan.	37 (24.70)	70 (46.70)	43 (28.60)	3.03	
26	Saya suka memuji rakan-rakan saya.	58 (38.70)	51 (34.00)	41 (27.30)	2.83	
27	Saya akan memanggil namanya dengan penuh kemesraan.	38 (25.40)	79 (52.70)	33 (21.90)	2.95	2.94 Sederhana
28	Bila bercakap dengan kawan, saya suka berpeluk tubuh.	28 (18.70)	88 (58.70)	34 (22.60)	3.05	
29	Saya akan memegang bahu rakan bila berbual.	44 (29.40)	67 (44.70)	39 (25.90)	2.94	
30	Saya selalu menggalakkan orang lain berkomunikasi secara terbuka dengan saya.	8 (5.30)	60 (40.00)	82 (54.70)	4.03	3.76 Tinggi
31	Walaupun saya mungkin tidak menerima sesuatu layanan yang baik saya tetap akan mengetahuinya.	13 (8.70)	59 (39.30)	78 (52.00)	3.43	
32	Saya bertanggungjawab dengan apa yang saya cakapkan.	11 (7.40)	61 (40.71)	78 (51.90)	3.45	
33	Saya boleh meluahkan apa yang ada dalam fikiran saya jika saya mahu.	16 (10.70)	62 (41.30)	72 (48.00)	3.38	
34	Semasa bercakap, saya akan menggunakan nada suara yang jelas.	50 (33.40)	74 (49.30)	26 (17.30)	2.83	3.28 Sederhana
35	Saya akan menganggukkan kepala tanda setuju dengan pendapat rakan saya.	2 (1.40)	57 (38.00)	91 (60.70)	3.59	

36	Saya seorang pendengar yang baik.	11 (7.30)	57 (38.00)	82 (54.70)	3.49	
37	Bila bercakap, saya selalu memerhatikan bahawa badan rakan-rakan saya.	24 (16.00)	72 (48.00)	54 (36.00)	3.20	
38	Saya memberi peluang kepada rakan untuk memulakan perbincangan.	17 (11.40)	61 (40.70)	72 (47.90)	3.37	
39	Saya menganggap semua rakan adalah penting.	28 (18.60)	87 (58.00)	35 (23.40)	3.05	
40	Penjelasan yang saya beri kepada rakan-rakan mestilah jelas dan meyakinkan.	65 (43.30)	42 (28.00)	43 (28.70)	2.80	3.01 Sederhana
41	Walaupun tidak setuju dengan rakan, saya tidak tunjukkan emosi negatif.	50 (33.40)	74 (49.30)	26 (17.30)	2.84	
Purata Min Keseluruhan						3.24 Sederhana

Bagi Model Pragmatik, skor min yang paling tinggi ialah 4.03 bagi item 30: “*Saya selalu menggalakkan orang lain berkomunikasi secara terbuka dengan saya*”, di mana 82 responden atau 54.70 peratus mengatakan “setuju”, 60 responden atau 40.00 peratus mengatakan “tidak pasti” dan lapan responden atau 5.30 peratus mengatakan “tidak setuju”. Skor min yang kedua tertinggi ialah 3.59 bagi item 35: “*Saya akan mengganggu kepala tanda setuju dengan pendapat rakan saya*”, di mana 91 responden atau 60.70 peratus mengatakan “setuju”, 57 responden atau 38.00 peratus mengatakan “tidak pasti” manakala dua responden atau 1.40 peratus mengatakan “tidak setuju”.

Skor min yang paling rendah ialah 2.80 bagi item 40: “*Penjelasan yang saya beri kepada rakan-rakan mestilah jelas dan meyakinkan*”, di mana 65 responden atau 43.30 peratus mengatakan “tidak setuju”, 42 responden atau 28.00 peratus mengatakan “tidak pasti” dan 43 responden atau 28.70 peratus mengatakan “setuju”. Daripada jadual di atas, didapati purata keseluruhan skor min ialah sebanyak 3.24. Keadaan ini menunjukkan bahawa tahap komunikasi interpersonal murid-murid berdasarkan Model Pragmatik dengan ciri-ciri keyakinan sosial, kebersamaan, daya ekspresif, pengurusan interaksi dan orientasi lain juga berada pada tahap yang sederhana.

8.0 PERBINCANGAN

Pada keseluruhannya hasil kajian menunjukkan bahawa tahap komunikasi interpersonal kedua-dua model yang dikaji iaitu Model Humanistik dan Model Pragmatik murid-murid berada pada tahap yang sederhana. Walau bagaimanapun penyelidik akan membincangkan secara terperinci dua persoalan kajian yang ada dalam kajian ini iaitu:

8.1 Persoalan Kajian Satu: Apakah tahap komunikasi interpersonal murid-murid Tahun Enam di sekolah rendah dalam jajahan Tumpat, Kelantan bagi Model Humanistik dengan ciri-ciri keterbukaan, empati, dukungan, sikap positif dan kebersamaan?

Untuk menjawab persoalan kajian satu diatas, data telah dianalisis dan keputusan menunjukkan skor min bagi; (1) ciri keterbukaan ialah 3.29 berada pada tahap sederhana, (2) ciri empati dengan skor min 3.00 berada pada tahap sederhana, (3) ciri dukungan dengan skor min 3.12 berada pada tahap sederhana, (4) ciri sikap positif dengan skor min 2.81 berada pada tahap sederhana dan (5) ciri kebersamaan dengan skor min 3.00 berada pada tahap sederhana. Oleh itu, secara keseluruhannya tahap komunikasi interpersonal murid-murid Tahun Enam di sekolah rendah dalam jajahan Tumpat, Kelantan bagi Model Humanistik adalah berada pada tahap sederhana dengan skor min 3.04. Dapatan ini adalah selari dengan dapatan kajian yang dilakukan oleh Shahir (2006) yang mendapati bahawa tahap komunikasi interpersonal mahasiswa dan mahasiswi adalah berada pada tahap sederhana.

Bagi ciri keterbukaan, skor min tertinggi ialah bagi 3.63 bagi item ketiga; *“Saya akan bertanggungjawab jika saya melakukan kesilapan”*. Bagi ciri empati skor min tertinggi ialah 3.35 iaitu bagi item keenam; *“Saya akan turut merasai kesukaran yang dihadapi oleh rakan-rakan saya”*. Bagi ciri dukungan pula skor min tertinggi ialah 3.26 iaitu bagi item 10; *“Dalam sesuatu perbualan, saya akan menyebelahi rakan saya.”* Bagi ciri sikap positif, skor min tertinggi ialah 3.09 iaitu bagi item 17; *“Apabila rakan saya berjaya dalam sesuatu hal, saya turut merasa bangga”*, dan bagi ciri kebersamaan, skor min tertinggi ialah 3.16 iaitu item 18; *“Saya akan mendengar percakapan rakan-rakan saya.”*

8.2 Persoalan Kajian Kedua: Apakah tahap komunikasi interpersonal murid-murid Tahun Enam di sekolah rendah dalam jajahan Tumpat, Kelantan bagi Model Pragmatik dengan ciri keyakinan sosial, ciri kebersamaan, ciri daya ekspresif, ciri pengurusan interaksi dan ciri orientasi lain?

Untuk menjawab persoalan kajian kedua di atas, data telah dianalisis dan keputusan menunjukkan skor min bagi; (1) ciri keyakinan sosial ialah 3.23 berada pada tahap sederhana, (2) ciri kebersamaan dengan skor min 2.94 berada pada tahap sederhana, (3) ciri daya ekspresif dengan skor min 3.76 berada pada tahap tinggi, (4) ciri pengurusan interaksi dengan skor min 3.28 berada pada tahap sederhana dan, (5) ciri orientasi lain dengan skor min 3.01 berada pada tahap sederhana. Secara keseluruhannya tahap komunikasi interpersonal murid-murid Tahun Enam di sekolah-sekolah dalam jajahan Tumpat, Kelantan bagi Model Pragmatik adalah berada pada tahap sederhana dengan skor min 3.24. Dapatan ini adalah selari dengan dapatan kajian yang dilakukan oleh Shahir (2006) yang mendapati bahawa tahap komunikasi interpersonal mahasiswa dan mahasiswi adalah berada pada tahap sederhana.

Bagi ciri keyakinan sosial, skor min tertinggi ialah 3.54 bagi item 24; *“Saya boleh mengawal emosi walaupun dalam keadaan tertekan.”* Bagi ciri kebersamaan, skor min tertinggi ialah 3.05 bagi item 28; *“Apabila bercakap dengan kawan, saya suka berpeluk tubuh.”* Bagi ciri daya ekspresif skor min tertinggi ialah 4.03 bagi item 30; *“Saya selalu menggalakkan orang lain berkomunikasi secara terbuka dengan saya.”* Bagi ciri pengurusan interaksi pula skor min tertinggi ialah 3.59 bagi item 35, *“Saya akan menganggukkan kepala tanda setuju dengan pendapat rakan saya.”* dan bagi ciri orientasi lain, skor min tertinggi ialah 3.37 iaitu bagi item 38, *“Saya memberi peluang kepada rakan untuk memulakan perbincangan.”*

9.0 RUMUSAN

Pada umumnya dapat disimpulkan bahawa dapatan kajian telah menunjukkan satu keputusan yang baik dan memuaskan. Perkiraan yang dibuat dapat mewakili keseluruhan murid Tahun

Enam yang menunjukkan bahawa tahap komunikasi interpersonal yang ada pada murid umumnya berada pada tahap komunikasi interpersonal yang sederhana.

Implikasi dapatan kajian yang dilaksanakan boleh memberi impak yang bermanfaat kerana hasil kajian ini boleh dijadikan panduan dan ikutan kepada murid-murid untuk meningkatkan lagi tahap komunikasi interpersonal mereka kerana natijahnya bukan sahaja dari segi pencapaian akademik mereka tetapi sejauh manakah mereka dapat menyesuaikan diri dalam kehidupan bermasyarakat di masa hadapan.

Secara tidak langsung nama baik sekolah, ibu bapa, keluarga seterusnya negara pada masa depan, kerana murid-murid inilah yang akan mewarisi dan meneruskan kesinambungan kepimpinan negara suatu hari nanti.

Memberi kesedaran kepada murid dan ibu bapa, betapa pentingnya komunikasi interpersonal dalam proses mencorak masa depan mereka merupakan satu usaha yang perlu dilaksanakan secara bersungguh-sungguh. Murid-murid mesti sedar bahawa kekuatan dalaman dan keazaman yang tinggi sahaja akan menjadikan mereka yang berjaya.

RUJUKAN

- Abdullah Hassan, (2001). *Komunikasi Untuk Bakal Pendakwah*. Kuala Lumpur. Penerbit PTS Publication Distributors Sdn. Bhd.
- Hashim Fauzi Yaacob, (1997). *Pengantar Komunikasi Manusia*. Malaysia: Universiti Teknologi Malaysia.
- Ishak Mad Shah, (1999). "Pengenalan Kepada Psikologi Industri". UTM, Skudai: Jabatan Pembangunan Sumber Manusia, Fakulti Pembangunan Dan Pengurusan Sumber Manusia.
- Mohamed Najib Abdul Ghafar, (1999). *Penyelidikan Pendidikan*. Skudai: Penerbit UTM Skudai, Johor Bahru.
- Mohd Shahir Zabidi, (2006). *Hubungan konsep sendiri dan komunikasi interpersonal dengan pencapaian akademik di kalangan mahasiswa mahasiswi Tahun 5 SPM dan 5 SPT di Fakulti Pendidikan UTM*. : Tesis Sarjana Muda Pendidikan, UTM, Skudai.
- Oppenheim (1996) dalam Mohd Najib Ghafar (1999). *Penyelidikan Pendidikan*. Skudai: Universiti Teknologi Malaysia.
- Tubbs, S.L. and Moss, S., (1994). *Human Communication*. New York: Mc Graw Hill.
- Zorn, Theodore E. dan Violanti, M. T. (1996). *Communication abilities and individual achievement in organizations*: Management Communication Quartaly 10 : 2, 136 – 168.